

**КОМЕНТАРИ КЪМ ОБЩЕСТВЕНА КОНСУЛТАЦИЯ ПРОЕКТ НА
ПОСТАНОВЛЕНИЕ НА МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ ЗА ПРИЕМАНЕ НА
МЕТОДИКА ЗА ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ЦЕНИТЕ И ЦЕНОВИТЕ ПАКЕТИ НА
УНИВЕРСАЛНАТА УСЛУГА**

Коментар	Автор	Дата
----------	-------	------

Липса на „достъпни цени” Според чл. 197, ал. 2 от ЗЕС, за да се осигурят „достъпни цени” за универсалната услуга за потребителите с нисък доход или специални социални потребности, методиката трябва да задължи предприятията по чл. 197, ал. 1 от ЗЕС да спазват определени ценови ограничения. Но методиката покрива това законово изискване само частично – в нея са посочени единствено долни ценови прагове (чл. 9, ал. 2 и 3, чл. 12, ал. 1 и чл. 13, ал. 1), с които се ограничава максималният размер на отстъпките/намаленията, които предприятията могат/трябва да предоставят от цените на дребно при обичайни търговски условия. Но липсват горни ценови прагове, а именно те представляват ценовите ограничения, визирани в ЗЕС, защото под "ограничение на цените" се разбира ограничаване на техния максимален размер, а не на минималния размер. Съгласно чл. 3 предприятията, на които са наложени задължения по чл. 197 от ЗЕС, сами могат/трябва да определят (по свое усмотрение) „достъпни цени” на тарифни планове за самостоятелна услуга или ценови пакети за хора, които спадат към тази група потребители. Но в методиката липсва определение за „достъпни цени”, а в чл. 9 е посочено пожелателно, че цените по чл. 3, т. 1 и 2 „може”, но не е задължително да са по-ниски от стойността на същите услуги, предлагани при обичайни търговски условия. Така излиза, че предприятията могат да определят като „достъпни” цени, които се различават минимално и дори чисто символично (с няколко стотинки) от цените при обичайни търговски условия. На практика Комисията абдикира от своите законови задължения и прехвърля изцяло на предприятията отговорността по определяне на „достъпни” цени за социално слабите потребители на универсалната услуга. Предложение: Предлагам в методиката да се въведат ценови ограничения, както изисква закона, под формата на горни ценови прагове чрез посочване на минимален размер на отстъпките/намаленията от цените/стойността на същите услуги при обичайни търговски условия. С оглед на това, че в момента предприятията (видно от информацията, поместена на техните интернет страници) предоставят на хората с инвалидност отстъпка от своите стандартни цени в размер на най-малко 20 на сто, предлагам в методиката да се посочи горен ценови праг именно в този размер, като по този начин се гарантира на социално слабите

Николай
Гелов

14.12.2022

Възражения по чл. 14 Възразявам срещу чл. 14 от методиката, като по-долу излагам мотивите за това. Мотиви: Чрез първото изречение на чл. 14 на предприятията се дава право да уведомяват Комисията за промяна в обема на месечно потребление в съответните ценови пакети по чл. 3 в едноседмичен срок преди влизането на промяната в сила. И по този начин се заобикаля изискването на чл. 196, ал. 4 от ЗЕС предприятията да публикуват одобрените от Комисията цени и ценови пакети на универсалната услуга най-малко 14 дни преди влизането им в сила. А всяка промяна в обема на месечно потребление (без значение дали на една или повече услуги, включени в пакета) представлява промяна на ценовия пакет и съответно трябва да се спазва законовата процедура за определяне на цени и ценови пакети по чл. 196 от ЗЕС. Според второто изречение на чл. 14 разходите за допълнително определеното потребление не подлежат на компенсиране. Тази разпоредба, обаче: 1. ще демотивира предприятията да предлагат по-големи обеми на месечно потребление от определените от Комисията, като по този начин ще се ограничи конкуренцията, а потребителите със специални социални нужди или с ниски доходи, на които съответните обеми не са достатъчни, ще бъдат принудени да ограничат ползването на универсалната услуга или да потребяват други ценови пакети при обичайни пазарни условия; 2. противоречи на закона – според чл. 205а от ЗЕС компенсирането на нетните разходи от предоставяне на универсална услуга „се извършва обективно, прозрачно, пропорционално и недискриминационно, без да се нарушават конкуренцията и потребителското търсене“. А според чл. 201, ал. 1 от ЗЕС Комисията „изготвя и приема правила за изчисляване на нетните разходи за предоставяне на универсална услуга“, т. е. обществените отношения, свързани с тези разходи се уреждат с друг нормативен административен акт. Според чл. 80 от АПК по отношение на нормативните административни актове субсидиарно се прилага ЗНА, където в чл. 10, ал. 2 изрично е посочено, че „обществени отношения, които спадат към област, за която има издаден нормативен акт, се уреждат с неговото допълнение или изменение, а не с отделен акт от същата степен“. От всичко това следва, че не може с методиката да се уреждат въпроси, свързани с компенсирането на нетните разходи от

Николай
Гелов

14.12.2022

Възражения по чл. 11 - допълнения и предложения Според ал. 2 на чл. 11 обемът на месечното потребление се определя от Комисията след провеждане на обществени консултации, като не става ясно: 1. в какъв срок и под каква форма ще се проведат тези консултации – ако „мотивираното предложение” трябва да бъде разгледано от Комисията в срока по чл. 196, ал. 3 от ЗЕС, ще има ли изобщо време за провеждане на такива консултации; 2. какво се разбира под „сдружения на потребителите” – сдружения на хора със специални социални нужди и/или хора с ниски доходи (като пряко заинтересовани лица) или сдружения на всякакви потребители (включително такива, които не са нито със специални социални нужди, нито с ниски доходи); 3. ще може ли хора със специални социални нужди и/или с ниски доходи, които не желаят да бъдат представявани от друг, да участват в консултациите; 4. защо в консултациите могат/трябва да участват представители на различни министерства, но не и представители на предприятията, задължени по реда на чл. 197 от ЗЕС, които да изложат и защитят своите мотиви към предложението. От мотивите към методиката не се разбира защо трябва да бъде конкретизирано кой може/трябва да участва в консултациите. Ако тези консултации трябва да бъдат наистина „обществени”, не бива да се ограничава кръгът от заинтересовани лица, които могат да участват в тях. В противен случай консултациите ще се превърнат в „закрити”. От методиката не се разбира за какъв период ще важат обемите на месечно потребление, определени от Комисията. Съответно се създават предпоставки предприятията да злоупотребяват с дерогацията по чл. 14, като по този начин си спестяват нуждата да правят ново „мотивирано” предложение съгласно чл. 11, ал. 1. Предложение: Предлагам чл. 11 да има следното съдържание: „Чл. 11. (1) Предприятията по чл. 3 предоставят за одобряване от Комисията съответните цени и ценови пакети по чл. 3 заедно с документите по ценообразуване най-малко 60 дни преди влизането им в сила. Конкретните услуги и обемът на месечно потребление, включен във всеки от съответните ценови пакети, трябва да съответства на минималните изисквания, определени съгласно ал. 3. (2) Комисията разглежда цените и ценовите пакети по ал. 1 в срок до 30 дни от предоставянето

Николай
Гелов

14.12.2022

Възражения по чл. 11 Възразявам срещу формулировката на чл. 11. Мотиви: В ал. 1 на чл. 11 е посочено, че обемът на месечно потребление се определя по мотивирано предложение на предприятията по чл. 3, но не се разбира: 1. от кого точно ще се определят конкретните услуги и обемите на месечно потребление (в методиката пише „се определя по“) – ако това ще се прави от Комисията, защо изобщо е нужно да се чака подаване на „мотивирано предложение“ от предприятията, вместо да се определи (чрез обществени консултации или по друг начин) някакъв минимален пакет от услуги и обеми на потребление. И как ще бъдат защитени правата на хората със специални социални нужди или с ниски доходи във времеви вакуум, докато чакат да се изпълни тази процедура; 2. в какъв срок от налагането на задължение на дадено предприятие по реда на чл. 197 от ЗЕС то трябва да направи съответното „мотивирано предложение“ – от чл. 4 от методиката се разбира, че сроковете по чл. 196 от ЗЕС са приложими само за „предприятията, на които е възложено задължение по реда на Глава единадесета, Раздел III от ЗЕС“, но не и за тези, на които е наложено задължение по реда на Глава единадесета, Раздел IV от ЗЕС (чл. 197 се намира именно в този раздел). 3. дали предложението трябва да бъде направено общо от всички задължени предприятия или всяко едно от тях трябва да направи отделно предложение; 4. защо предложението трябва да е мотивирано, при положение че става въпрос за изпълнение на нормативно задължение. Съответно не става ясно как трябва да действа Комисията, ако получи предложение, което не е мотивирано. И как въобще се определя дали едно предложение е мотивирано или не. Например достатъчно ли е в него просто да са изложени някакви „мотиви“, за да се спази формално изискването на методиката. Освен това чл. 11 е ограничен само по отношение на ценовите пакети по чл. 3, докато за цените на тарифните планове по чл. 3 методиката предвижда (чл. 9) предприятията сами да ги определят, без да е необходимо да правят „мотивирано предложение“. По този начин се нарушава чл. 196 от ЗЕС, който изисква определянето на цените и ценовите пакети да става с произнасяне на Комисията, а не самоволно от предприятията. Редно е чл. 11 да обхваща и цените на специалните тарифни планове

Николай
Гелов

14.12.2022

Възражения и предложения – част 5 Възразявам срещу определянето на различни цени за хората с ниски доходи и за хората със специални социални нужди, както изисква методиката. Мотиви: Според чл. 3 от методиката предприятията, задължени по реда на чл. 197 от ЗЕС, ще трябва да определят различни достъпни цени – едни за хора със специални социални нужди и други за хора с ниски доходи. Нещо повече, според глава четвърта от методиката цените за едните могат/трябва да са до 90 на сто по-ниски, а цените за другите – до 75 на сто по-ниски от цените при обичайните търговски условия. В мотивите към проекта на методика не се съдържат аргументи защо се предлага подобно разделение. А според чл. 197 от ЗЕС хората със специални социални нужди и хората с ниски доходи се смятат за еднакво застрашени от евентуално високи цени на дребно, които могат да ограничат достъпа им до универсалната услуга. След като в самия ЗЕС не е предвидено да има различна степен на защита на интересите на хората от двете групи, няма логика с методиката да се въвежда задължение за предприятията да прилагат различни специални цени за всяка от тези групи хора. Методиката не въвежда конкретни изисквания как трябва да се съотнасят помежду си отделните цени за двете групи лица. Така може да се окаже, че лице със специални социални нужди, което има високи доходи и не ползва никакви социални помощи, ще може да ползва по-изгодни тарифни планове и/или ценови пакети от лице, което е с доказано ниски доходи и ползва месечно социално подпомагане, например за безработица. А по-логично е да бъде точно обратното – хората с ниски доходи, за които е по-вероятно обичайните пазарни цени на универсалната услуга да бъдат недостъпни, да ползват по-големи отстъпки/намаления. Предложение: В ал. 3 на чл. 9 и в ал. 1 на чл. 13 думите „75 на сто“ да се заменят с „90 на сто“.	Николай Гелов	09.12.2022
---	----------------------	-------------------

Възражения и предложения – част 4 Възразявам срещу ал. 2 на чл. 13. Мотиви: С ал. 2 на чл. 13 от методиката се въвежда изискване хората с ниски доходи да представят официален документ, доказващ това обстоятелство, за да могат да ползват специалните ценови пакети по чл. 3, т. 2. И като пример за такъв документ са посочени индивидуалните административни актове (ИАА), издавани на лица, които имат право на месечно социално подпомагане. В същото време според т. 2 на §1 от ДР по смисъла на методиката за „хора с ниски доходи“ се смятат лицата, които ползват различни социални помощи към момента на подаване на искане за ползването на универсална услуга. От така формулираното определение се разбира, че хора с ниски доходи по смисъла на методиката не са само лица, ползващи месечно социално подпомагане, но и лица, ползващи най-различни социални помощи, включително непарични, като например лицата по чл. 19, ал. 1 и 2 от Правилника за прилагането на Закона за социално подпомагане (ППЗСП), които ползват социална помощ под формата на право за безплатно пътуване, без да се налага да доказват ниски доходи. На практика, ако тези лица нямат право на месечно социално подпомагане, съответно не разполагат със съответен документ, както изисква ал. 2 на чл. 13, необосновано ще бъдат лишени от правото да ползват специалните ценови пакети по чл. 3, т. 2. Видно от чл. 9 на методиката, подобно изискване (за доказване с документ на ниски доходи) липсва по отношение на специалните тарифни планове по чл. 3, т. 2. Така излиза, че хора с ниски доходи по смисъла на методиката, които, обаче, не могат да представят документ, че ползват месечно социално подпомагане, ще имат право да ползват единствено специалните тарифни планове, но не и специалните ценови пакети по чл. 3, т. 2. И по този начин ще бъдат дискриминирани. Освен това възниква и въпросът, ако предприятията, задължени по чл. 197 от ЗЕС, не предлагат специални тарифни планове, а само специални ценови пакети за хора с ниски доходи, как ще се гарантира правото на такива хора, които не получават месечно социално подпомагане, достъп до универсалната услуга на достъпни цени. Предложение: Да се заличи ал. 2 на чл. 13.	Николай Гелов	09.12.2022
--	----------------------	-------------------

Възражения и предложения – част 3 Възражявам срещу определянето на различни цени на тарифни планове за самостоятелна услуга или ценови пакети за хора със специални социални нужди в зависимост от степента на загуба на работоспособност. Мотиви: От формулировката на чл. 9, ал. 2 и чл. 12, ал. 2 от методиката се разбира, че задължените предприятия трябва да определят различни цени на тарифните планове и ценовите пакети за хората със специални социални нужди в зависимост от степента на загуба на работоспособност (ЗР). Например един тарифен план/ценови пакет за хора с 50 на сто ЗР, друг за хората със ЗР от 51 до 70 на сто, трети за хората със ЗР от 71 до 90 на сто и четвърти за хората с над 90 на сто ЗР. Това поражда проблеми в няколко направления: 1) В методиката няма посочени критерии, съобразно които задължените предприятия да диференцират цените на специалните тарифни планове и ценови пакети според степента на увреждане на здравето на клиента. А това означава, че изцяло от волята на всяко отделно предприятие ще зависи как ще се прилагат на практика тези разпоредби на методиката. 2) Различното третиране на хората със специални социални нужди в зависимост от степента на загуба на работоспособност може да се разглежда като форма на непряка дискриминация (по-малко благоприятно третиране) на основата на признак „увреждане“ съгласно чл. 4 от Закона за защита от дискриминация. И по този начин задължените предприятия, които предлагат диференцирани цени, основани на този признак, да се окажат изложени на риска да понесат репутационни щети и евентуални наказания от Комисията за защита от дискриминация. 3) Не е ясно как ще се определят цените за хората, които не са освидетелствани от ТЕЛК/НЕЛК, т. е. изобщо нямат определен процент трайно загубена работоспособност, или имат загубена работоспособност под 50 на сто, но въпреки това се смятат за хора със специални социални нужди (например ако са настанени в здравни или социални заведения, както е посочено в ал. 2 на чл. 12 от методиката). Следва да се отбележи и това, че в ЗЕС липсва изискване достъпните цени за хората със специални социални нужди да се определят на база степен на загуба на работоспособност. Още повече, че в ЗЕС липсва определение за „хора със специални социални нужди“ и въвеждането с методиката на

Николай
Гелов

30.11.2022

Възражения и предложения – част 2 Възразявам срещу начина, по който в методиката е посочено кои лица се смятат за хора със специални социални нужди. Мотиви: 1) В методиката определението за хора със специални социални нужди се съдържа в ал. 2 на чл. 12, вместо да бъде посочено в допълнителната разпоредба, както е сторено с определението за „хора с ниски доходи“ и както е правилно да бъде. Така излиза, че това определение трябва да се прилага ограничено само по отношение на ценовите пакети по чл. 12, ал. 1, но не и по отношение на цените на тарифните планове по ал. 2 на чл. 9.2) Липсата на еднозначно определение за хора със специални социални нужди и посочването кои хора се смятат за такива само по отношение на ценовите пакети по чл. 12, ал. 1, дава основания да се смята, че специалните тарифни планове по ал. 2 на чл. 9 могат да се предлагат и на хора със специални социални нужди, различни от посочените в ал. 2 на чл. 12. Например хора с намален слух или зрение, на които е определена трайна загуба на работоспособност под 50 на сто. 3) В ал. 2 на чл. 12 се говори за хора с „намалена възможност за социална адаптация 50 и над 50 на сто“. Следва да се има предвид, че медицинска експертиза на намалените възможности за социална адаптация е извършвана по реда на наредбата за медицинската експертиза на работоспособността, приета с ПМС № 99 от 2005 г. (обн., ДВ, бр. 47 от 2005 г.) и то само на деца до 16-годишна възраст. Но тази наредба е отменена с ПМС № 87 от 05.05.2010 г. (обн., ДВ, бр. 36 от 14.05.2010 г.) и оттогава насам такива експертизи вече не се правят. Съответно понятието „намалена възможност за социална адаптация“ е заменено с понятието „вид и степен на увреждане“, както е видно от съдържанието на следващите наредби за медицинската експертиза. 4) В ал. 2 на чл. 12 се говори и за хора, настанени в „социални или здравни заведения“. По всяка вероятност за такива заведения се смятат различните видове специализирани институции за осигуряване на специфични грижи и социални услуги. Следва да се има предвид, че с влезият в сила от 01.07.2020 г. Закон за социалните услуги бяха въведени нова терминология, забрана за създаване на нови и срокове за закриване на съществуващите специализирани институции. По тази причина употребата на думите „социални и здравни заведения“ в методиката е лишено от смисъл и	Николай Гелов	30.11.2022
--	----------------------	-------------------

Възражения и предложения – част 1 Възразявам срещу формулировката на чл. 7 от методиката. Мотиви: 1) Методиката не отговаря напълно на изискването на чл. 195, ал. 1 от ЗЕС, тъй като в нея не е посочен начин за определяне на цените на услуги, които не са предлагани до момента от съответното предприятие. Посочената в ал. 1 на чл. 7 от методиката формула е приложима само за определяне на нови (актуализирани) цени на услуги, които вече се предлагат от предприятието, тъй като основен параметър в нея е действащата цена на същата услуга към момента на внасяне на предложението за промяна на цените ($P_t - 1$) 2) В мотивите към проекта на ПМС за приемане на методиката изрично е отбелязано, че включването на достъп до интернет към обхвата на универсалната услуга е „нововъведение в нормативната уредба“, което означава, че цената на тази услуга до момента не е била определяна съгласно методиката по чл. 195, ал. 1 от ЗЕС. За този и за други потенциални случаи на добавяне на нови услуги към обхвата на универсалната услуга е необходимо в методиката по чл. 195, ал. 1 от ЗЕС да се предвиди специален начин за определяне на цените на тези услуги за първи път. Предложение: В методиката да се предвиди отделен начин (формула) за определяне на цените на услуги, които не са имали действаща цена до момента, защото не са били предлагани от съответното предприятие, или са включени допълнително в обхвата на универсалната услуга.	Николай Гелов	29.11.2022
---	----------------------	-------------------

За определяне на конкретен размер на разумната норма на печалба като процент от възвращаемостта на вОт определението в § 1, т. 1 от ДР за разумната норма на печалба се разбира, че е възможно две или повече предприятия да си разпределят универсалната услуга.Конкретното определяне според § 1, т. 1 от ДР на разумната норма на печалба (РНП), която не трябва да надвишава възвращаемостта на вложения капитал (ВВК), е свързано с предпоставки за субективизъм и неопределеност. Ако възвращаемостта е например 10 %, колко да е РНП – 1%, 5% или 10%?Затова трябва да се определи в Методиката конкретен размер на РНП като процент от ВВК, примерно 50% от ВВК. По този начин, в случай че има две или повече предприятия, които предоставят отделни части от универсалната услуга, те ще се третират при еднакви условия.Ако едното предприятие има ВВК 10%, неговата РНП ще е 5%, ако второто предприятие има ВВК 20%, неговата РНП ще е 10%, ако третото предприятие има ВВК 15%, неговата РНП ще е 7,5%. По този начин ще се постигне максимална справедливост към тези предприятия.	ilia0000	26.11.2022
--	----------	------------